

अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रांतील महसूली गावातून नवीन स्वतंत्र महसूली गावांत रुपांतर झालेल्या गावांना आदिवासी उपयोजना क्षेत्राचे लाभ देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
आदिवासी विकास विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : अनुक्षे-२०१९/प्र.क्र.८९/का-१४
मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : - ९ ऑगस्ट, २०१९

वाचा:- (१) विधी व न्याय मंत्रालय, नवी दिल्ली भारत सरकार अधिसूचना क्र. G.S.R.८७६ (E), दि. २ डिसेंबर, १९८५
(२) आदिवासी विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक : टिएसपी-१०८६/८७१०/प्र.क्र.३१/का-५, दिनांक ९ मार्च, १९९०

प्रस्तावना

भारतीय राज्यघटनेच्या ५ च्या अनुसूचितील परिच्छेद ६ मध्ये दिलेल्या अधिकारांचा वापर करून मा. राष्ट्रपती, भारत सरकार यांनी सन १९७१ च्या जनगणनेच्या आधारावर संदर्भ क्र. १ येथील दिनांक २ डिसेंबर, १९८५ रोजीच्या अधिसूचनेद्वारे महाराष्ट्र राज्याचे अनुसूचित क्षेत्र घोषित केले आहे. तर सन १९८१ च्या जनगणनेच्या आधारावर आदिवासी विकास विभागाने संदर्भ क्र. २ अन्वये आदिवासी उपयोजना क्षेत्र व अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्र घोषित केलेले आहे. अशा महाराष्ट्र राज्यातील घोषित केलेल्या मुख्य आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील (अनुसूचित क्षेत्र १९८५ सह) व अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील गावे व शाहरांच्या क्षेत्रामध्ये सन १९८१ ते २०१९ या कालावधी दरम्यान बदल झालेला आहे.

२. महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१) मधील कलम ४ च्या पोटकलम १ च्या परंतुकानुसार, तहसीलदाराच्या दर्जाहून कमी दर्जाच्या नसलेल्या महसूल अधिकाराच्यास, प्रत्येक वाडी आणि वेगळे निवासस्थान असलेल्या एखादया गावाच्या गावठाणाच्या हृदीबाहेरील कोणतेही क्षेत्र अधिसूचनेद्वारे गांव म्हणून प्रस्थापित करण्याचे अधिकार प्राप्त झालेले आहेत. सदरील अधिकाराचा वापर करून उक्त महसूल अधिकाराने अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील महसूली गावातून नवीन स्वतंत्र महसूली गावांत रुपांतर केलेले आहे. मात्र, अशा रुपांतरीत गावांना आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील योजनांचा लाभ मिळत नसल्याचे शासनाच्या निर्दर्शनास आले आहे. त्यामुळे उक्त नवीन स्वतंत्र महसूली गावांत रुपांतर झालेल्या गावांना आदिवासी उपयोजना क्षेत्राचे लाभ देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

१. महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१) मधील कलम ४ च्या पोटकलम १ च्या परंतुकानुसार, तहसीलदाराच्या दर्जाहून कमी दर्जाच्या नसलेल्या महसूल अधिकाराने संदर्भ क्र. २ अन्वये घोषित केलेल्या अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील महसूली गावांमधून सन १९८१ ते २०१९ या कालावधीत नवीन स्वतंत्र महसूली गावांत रुपांतर झालेल्या गावांची प्राथम्याने अधिसूचना प्रसिद्ध करावी.
२. उपरोक्तप्रमाणे महाराष्ट्र जमीन महसूल अधिनियम, १९६६ (सन १९६६ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक ४१) मधील कलम ४ च्या पोटकलम १ च्या परंतुकानुसार, तहसीलदाराच्या दर्जाहून कमी दर्जाच्या नसलेल्या महसूल अधिकाराने घोषित केलेल्या अतिरिक्त आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील महसूली गावांमधून नव्याने स्वतंत्र महसूली गावांत रुपांतर झालेल्या गावांना आदिवासी उपयोजना क्षेत्रातील योजनांचे लाभ अनुज्ञेय राहतील.

३. आदिवासी उपयोजना आराखडा तयार करतांना उक्त नवीन स्वतंत्र गावांचा विचार करण्यात यावा.

४. उपरोक्तप्रमाणे घोषित केलेल्या गावांची अधिसूचना जिल्हाधिकारी यांनी आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांना उपलब्ध करून द्यावी. आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे यांनी राज्यातील प्रस्तुत गावांचा एकत्रित प्रस्ताव शासनास सादर करावा.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१९०८०९१६११५१०७२४ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांकांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(पांडुरंग म. राऊत)
कार्यासिन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल, महाराष्ट्र राज्य यांचे प्रधान सचिव
- २) मा. मुख्यमंत्री, महाराष्ट्र राज्य यांचे अपर मुख्य सचिव
- ३) मा. मंत्री (सर्व) महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव
- ४) मा. राज्यमंत्री (सर्व) महाराष्ट्र राज्य यांचे खाजगी सचिव
- ५) मा. मंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ६) मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधानमंडळ, विधानभवन, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
- ८) मा. संसद सदस्य (सर्व)
- ९) मा. विधिमंडळ सदस्य (सर्व)
- १०) मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ११) अपर मुख्य सचिव (महसूल) महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १२) अपर मुख्य सचिव (कृषि) कृषि व पद्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- १३) प्रधान सचिव (वने), महसूल व वन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) प्रधान सचिव, (ग्राम विकास) ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) आयुक्त, आदिवासी विकास, महाराष्ट्र राज्य, नाशिक
- १६) आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, महाराष्ट्र राज्य, पुणे-१
- १७) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १८) सर्व जिल्हाधिकारी
- १९) अपर आयुक्त, आदिवासी विकास, ठाणे, नाशिक, नागपूर, अमरावती
- २०) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद.
- २१) सर्व उपविभागीय आधिकारी
- २२) सर्व प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प.
- २३) सर्व उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई- ३२
- २४) निवड नस्ती.(का.१४) आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.